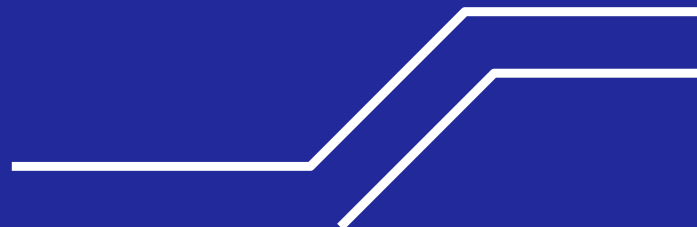

THE RIGHT FOCUS

GRUDZIEŃ 2023 // TRANSFORMACJA

SPIIS

TREŚCI

3 ZRÓWNOWAŻONA TRANSFORMACJA NAPĘDZANA
DYREKTYWĄ CSRD
Joanna Barbrich

5 WPŁYW AI NA ŚRODOWISKO, CZYLI KOSZT
KLIMATYCZNY SZTUCZNEJ INTELIGENCJI
Natalia Kottowska-Wochna / Wojciech Aleksandrowicz

8 ENERGETYCZNE PODSUMOWANIE 2023 ROKU
Wojciech Wrochna / Aleksandra Pinkas

11 REWOLUCJA W ZAKRESIE DOTYCHCZASOWYCH ZASAD
FUNKCJONOWANIA ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK
INWESTYCYJNYCH (ASI)
Kamil Szczygieł

13 SPRAWIEDLIWOŚĆ ONLINE – NA ŚWIECIE JUŻ DZIAŁA,
KIEDY TECHNOLOGIA W PEŁNI WESPRZE POLSKIE SĄDY
Mateusz Ostrowski / Jan Janukowicz

15 KLUCZOWE ZMIANY KODEKSU SPÓŁEK HANDLOWYCH
W ZAKRESIE TRANSGRANICZNYCH PROCESÓW
TRANSFORMACYJNYCH I REORGANIZACYJNYCH SPÓŁEK
Patrycja Wakuluk / Kamil Szczygieł

18 NAJNOWSZE I PLANOWANE ZMIANY W PRAWIE PRACY
Anna Gwiazda / Angelika Stańko

23 CZY KSEF BĘDZIE WYZWANIEM CZY WSPARCIEM DLA
PRZEDSIĘBIORCÓW
Jakub Dittmer / Jan Janukowicz

ZRÓWNOWAŻONA TRANSFORMACJA NAPĘDZANA DYREKTYWĄ CSRD

 JOANNA
BARBRICH

Do 2025 roku Europa ma się stać neutralna klimatycznie. Transformacja, którą przejdzie Unia Europejska, jej państwa członkowskie, a co za tym idzie przedsiębiorstwa będzie bezprecedensowa.

Rok temu w Dzienniku Urzędowym UE została opublikowana Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (dalej „Dyrektywa CSRD”).

I to właśnie ona będzie jednym z driverów tych zmian. Nie uda się bowiem osiągnąć neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym bez zanieczyszczeń rozproszonych bez pełnej mobilizacji wszystkich jej sektorów.

Dlatego wprowadza się nowe wymogi w zakresie zrównoważonego rozwoju, a przedsiębiorstwa w swoich raportach będą musiały uwzględnić kwestie środowiskowe i społeczne oraz prawa człowieka i ład korporacyjny.

Wymagające warunki sprawozdawczości pozafinansowej

Dyrektywa CSRD nowelizująca dyrektywę 2013/34/EU przede wszystkim wprowadza o wiele bardziej wymagające warunki sprawozdawczości niefinansowej. Jest to swego rodzaju próba ustanowienia porównywalności danych związanych ze zrównoważonym rozwojem, a nawet zrównania tego rodzaju raportowania z raportowaniem finansowym.

Wprowadzając Dyrektywę założono, że:

- Jednostki objęte obowiązkiem raportowania mogą odnieść korzyści związane z wysokiej jakości sprawozdawczością
- Wzrośnie liczba produktów inwestycyjnych, które służą osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju, a dobra sprawozdawczość w tym zakresie może zwiększyć dostęp jednostki do kapitału finansowego
- Sprawozdawczość niefinansowa pomoże jednostkom w identyfikacji ich własnych ryzyk i możliwości w obszarze zrównoważonego rozwoju, a co za tym idzie w zarządzaniu nimi
- Ustandaryzowana sprawozdawczość może poprawić dialog i komunikację między stronami, a nawet poprawić ich reputację
- Spójna, ustandaryzowana podstawa sprawozdawczości ma zapewnić odpowiednie i wystarczające informacje zmniejszające konieczność udzielania ich ad hoc

Szacuje się, że obowiązkowe raportowanie docelowo obejmie 3,5 tys. polskich firm. W skali Unii będzie to nawet 50 tys. podmiotów.

Obowiązek raportowania obejmie też jednostki spoza Unii Europejskiej, które prowadzą działalność gospodarczą na jej obszarze.

Poprzedniczka CSRD, Dyrektywa NFRD ma już zastosowanie do ponad 11 tys. dużych jednostek interesu publicznego działających w Europie. CSRD zaprojektowano tak, by stopniowo zobowiązywać podmioty do raportowania w latach 2024-2029.

W dużym uproszczeniu harmonogram przedstawia się następująco.

Za rok 2024 raport będą musiały przygotować podmioty aktualnie podlegające dyrektywie NFRD (jednostki zainteresowania publicznego, działające na szeroko pojętym rynku finansowo-ubezpieczeniowym lub spółki notowane, które spełniają 2 z 3 poniższych kryteriów:

- Średnia liczba osób, które były zatrudnione w roku obrotowym – 500
- Średnia suma bilansowa – 85 mln zł
- Przychody netto ze sprzedaży – 170 mln zł

Za rok 2025 obowiązkiem raportowania zostaną objęte pozostałe duże jednostki i jednostki będące jednostką dominującą dużej grupy kapitałowej niepodlegające dotychczas NFRD oraz spełniające 2 z 3 kryteriów:

- Średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym powyżej – 250
- 85 mln suma bilansowa
- 170 mln zł przychodów netto lub

Jednostki dominujące dużej grupy spełniające 2 z 3 kategorii w ujęciu skonsolidowanym:

- średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym – 250
- Suma bilansowa – 102 mln zł
- Przychody netto ze sprzedaży – 204 mln zł

Za rok 2026 zaraportować będą musiały małe i średnie przedsiębiorstwa notowane na giełdzie, zatrudniające powyżej 10 pracowników niebędące mikroprzedsiębiorstwami.

CSRD będzie teraz musiała zostać implementowana do polskiego prawa, państwa członkowskie mają na to 18 miesięcy, czyli do 6 lipca 2024 r.

Europejskie standardy sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju

Komisja Europejska przyjęła także delegowane rozporządzenie uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE stanowiące pierwszy zestaw ESRS, czyli europejskich standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Dwanaście standardów to swoista mapa drogowa dla firm. Dwa z nich definiują zasady sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju oraz nadrzędne wymagania dotyczące ujawniania informacji. Planowane są także sektorowe ESRS.

Bez wątpienia firmy, które wdrażają innowacyjne i zrównoważone rozwiązania, mogą zdobyć przewagę konkurencyjną i zyskać nowych klientów. Dzisiaj jednak nie jest to możliwość, ale konieczność napędzana zmianami wprowadzonymi przez CSRD.

WPŁYW AI NA ŚRODOWISKO, CZYLI KOSZT KLIMATYCZNY SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

 NATALIA
KOTŁOWSKA
-WOCHNA

 WOJCIECH
ALEKSANDROWICZ

W dobie rosnącej popularności sztucznej inteligencji oraz jej coraz powszechniejszego wykorzystania warto zastanowić się nad jej wpływem na środowisko.

Choć AI kojarzymy głównie z cyfrowego wymiaru, to rozwój maszyn nieodzownie związany jest z ogromnym zapotrzebowaniem na energię, wymaga coraz bardziej wydajnych systemów chłodzenia, a więc wielkich ilości wody, a z drugiej strony odpowiada za znaczną emisję dwutlenku węgla.

Koszt klimatyczny sztucznej inteligencji jest faktem, z którego na szczęście zdaje sobie sprawę coraz więcej odpowiedzialnych za nią podmiotów. Dlatego planują i podejmują działania, które mają na celu zmniejszenie negatywnego wpływu AI na naszą planetę.

AI na fali wznoszącej

Niewątpliwie żyjemy w czasie dynamicznego rozwoju sztucznej inteligencji. Naszej codzienności towarzyszą coraz to nowe i bardziej innowacyjne rozwiązania, które mają ułatwić nam funkcjonowanie. Generowanie „szytych na miarę” treści nie było nigdy wcześniej tak proste i łatwo dostępne.

W ciągu zaledwie kilku lat, AI stała się nieodłącznym elementem naszego życia, a liczba użytkowników takich rozwiązań jak ChatGPT czy Kreator Obrazów Microsoft Bing rośnie w lawinowym tempie.

Branża pnie się więc w górę i odnotowuje rekordowe zyski. O skali i tempie tego zjawiska świadczy chociażby ogromny sukces, obchodzącego przed paroma dniami swoje pierwsze oficjalne urodziny, ChataGPT.

Jeszcze nie tak dawno mało kto interesował się potencjałem drzemącym w dużych modelach językowych. A dziś można pokusić się o stwierdzenie, że świat oszałał na punkcie wszechwiedzącego e-kompana. Według najnowszych dostępnych danych, ChatGPT ma obecnie około 180,5 miliona użytkowników; z kolei szef OpenAI Sam Altman szacuje, że w ciągu tygodnia odwiedza go 100 milionów osób. W samym tylko październiku strona internetowa wygenerowała niebagatelne 1,7 miliarda odston.[1]

Rozwój kosztem środowiska

Szereg możliwości, jakie daje sztuczna inteligencja nie powinien jednak przystaniać kosztów wdrażania innowacji. AI rozwija się w wielkich kompleksach badawczo-rozwojowych, które zasilane są równie wielką ilością energii elektrycznej.

Badania przeprowadzone na Uniwersytecie Kalifornijskim w Riverside wykazały, że szkolenie GPT-3, poprzednika ChatGPT, pochłonęło 1287 MWh i doprowadziło do emisji ponad 550 ton ekwiwalentu dwutlenku węgla.[2] Odpowiada to mniej więcej wykonaniu 550 lotów tam i z powrotem między Nowym Jorkiem a San Francisco.[3]

Dla porównania, według raportów, następca obecnej wersji Chata – GPT-4 jest szkolony na około 570 razy większej liczbie parametrów niż GPT-3. Nie sugeruje to proporcjonalnego wzrostu zużywanej energii, jednak wszystko wskazuje na to, że proces uczenia się Chata staje się coraz bardziej energochłonny.

Ciekawe są również dane dotyczące zużycia wody, służącej do chłodzenia serwerowni. Szkolenie GPT-3 w najnowocześniejszych centrach danych Microsoft w Stanach Zjednoczonych może pochłonąć łącznie 5,4 miliona litrów wody, z czego 700 000 litrów na chłodzenie serwerów na miejscu.

Dodatkowo GPT-3 musi „wypijać” mniej więcej butelkę wody o pojemności 500 ml na około 10–50 generowanych odpowiedzi, w zależności od tego kiedy i gdzie zostanie użyty. Liczby te mogą wzrosnąć w przypadku nowo wprowadzonego na rynek GPT-4 z uwagi na wspomnianą większą liczbę parametrów używanych do szkolenia modelu językowego.[4]

Pozostając jeszcze w temacie zużycia wody przez Big Techy. Problem ten został ujęty w najnowszym Raporcie środowiskowym Google, z którego wynika, że w 2022 r. technologiczny gigant zużył 21,2 miliarda litrów wody.

Oznacza to wzrost o prawie 5 miliardów litrów w porównaniu z 2021 r. i 8,3 miliarda litrów w stosunku do 2020 r. Dane za 2022 r. można przyrównać do 10 pełnych dni zużycia wody w 9-milionowym Londynie.[5]

Bezemisyjność i zielone plany Big Techów

Powyższe dane, choć w swej istocie ponure, nie powinny przystaniać zmiany, jaką przechodzą największy gracze branży technologicznej.

Aby zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko, naukowcy i inżynierowie poszukują sposobów na zwiększenie efektywności energetycznej modeli AI, opracowanie algorytmów wymagających mniej obliczeń, czy zmniejszenie emisji CO2 przez zasilanie centrów danych zieloną energią.

We wrześniu Apple zaprezentowało nową serię zegarków, które mają być pierwszymi produktami neutralnymi pod względem emisji dwutlenku węgla. W celu zmniejszenia śladu węglowego tych produktów, Apple postawiło na częściowe wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu oraz ograniczenie transportu lotniczego.

Gigant ogłosił również aktualizację swojego zobowiązania środowiskowego do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 90 proc. do 2050 r.[6]

Podobne działania na rzecz ochrony klimatu podejmuje Microsoft, który deklaruje, że do 2030 r.[7] osiągnie bezemisyjność oraz będzie produkował więcej wody niż jej zużywał.

Na koniec warto również wspomnieć o obiecującej inwestycji Google w energię geotermalną. Pod koniec listopada Google poinformowało o uruchomieniu projektu geotermalnego realizowanego we współpracy z firmą Fervo, w wyniku którego do lokalnej sieci obsługującej centra danych koncernu w Nevadzie zaczęła płynąć bezemisyjna energia elektryczna (CFE).

Google, podobnie jak reszta Wielkiej Piątki, ma wielkie plany dekarbonizacyjne. Obratło sobie za cel, żeby do 2030 r. centra danych i kampusy biurowe przez 7 dni w tygodniu i całodobowo korzystały z energii bezemisyjnej w każdej sieci, do której są podłączone.[8]

Nie można także pominąć rozważanych obecnie regulacji prawnych mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu AI na środowisko.

Dla firm bazujących na danych troska o środowisko jest już dziś częścią działań regulowanych w ramach wymogów ESG. Dotyczy to np. efektywności energetycznej czy stosowania odnawialnych źródeł energii w centrach danych.

Biorąc pod uwagę, że liczba modeli AI rośnie z każdym dniem i to w tempie nieporównywalnym do jakiegokolwiek rozwijanej dotychczas technologii, nie sposób nie zauważyć, że koszt klimatyczny związany ze sztuczną inteligencją stawać się będzie coraz bardziej istotny.

Ważąc możliwości i korzyści towarzyszące wykorzystaniu AI z potencjalnymi zagrożeniami, o których mówi się tak wiele, choćby w kontekście miejsc pracy, nie można jednocześnie pominąć kosztów środowiskowych.

W miarę zatem jak sztuczna inteligencja na stałe wchodzić będzie do naszego życia istotne jest, aby jej rozwojowi towarzyszyło dążenie do zrównoważonego rozwoju i minimalizacji negatywnego jej wpływu na środowisko.

Wiodące spółki odpowiedzialne za rozwiązania oparte na AI wykazują świadomość i inicjatywę w tym obszarze, co pozwala patrzeć z nadzieją w przyszłość, w której będziemy mogli cieszyć się korzyściami płynącymi z postępu technologicznego, nie narażając przy tym naszej planety na dalsze szkody.

[1] <https://explodingtopics.com/blog/chatgpt-users>.

[2] P. Li et al., Making AI Less "Thirsty": Uncovering and Addressing the Secret Water Footprint of AI Models, s. 7.

[3] <https://www.theguardian.com/technology/2023/aug/01/techscape-environment-cost-ai-artificial-intelligence>.

[4] P. Li et al., Making AI Less "Thirsty": Uncovering and Addressing the Secret Water Footprint of AI Models, s. 3.

[5] <https://www.eco-business.com/news/what-are-the-environmental-costs-of-ai/>.

[6] <https://newclimate.org/news/reaction-apple-unveils-its-first-carbon-neutral-products>.

[7] <https://www.microsoft.com/en-us/corporate-responsibility/sustainability>.

[8] <https://spidersweb.pl/2023/11/google-energia-geotermalna.html>.

ENERGETYCZNE PODSUMOWANIE 2023 ROKU

 **WOJCIECH
WROCHNA**

U progu nowego roku, skłaniamy się ku podsumowaniu ostatnich dwunastu miesięcy, prowadząc bilans sukcesów i wyzwań. I sprawdzamy, które z wprowadzonych w 2023 r. regulacji prawnych mają szansę wspierać polską transformację energetyczną i tworzyć nowe przestrzenie inwestycyjne oraz punktujemy wyzwania stojące przed branżą w 2024 r.

Najważniejsze zmiany prawne 2023 r.

Liberalizacja regulacji dotyczących linii bezpośredniej

 **ALEKSANDRA
PINKAS**

- Umożliwienie bezpośredniego połączenia jednostki wytwórczej energii elektrycznej z przedsiębiorstwem energetycznym innym niż wytwórca energii w danej instalacji, sprzedającym energię, celem bezpośredniego dostarczenia energii elektrycznej do obiektów, urządzeń lub instalacji tego podmiotu, zamiast jak wcześniej możliwość połączenia pomiędzy jednostką wytwórczą a instalacjami danego przedsiębiorstwa energetycznego.
- Zastąpienie obowiązku uzyskania zgody Prezesa URE na budowę linii bezpośredniej przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę na rzecz obowiązku zgłoszenia Prezesowi URE budowy lub dalszego korzystania z linii bezpośredniej.
- Wyłączenie z obowiązku sporządzenia ekspertyzy wpływu danej linii bezpośredniej lub urządzeń, instalacji lub sieci do niej przyłączonych na system elektroenergetyczny zostały jednostki wytwórcze o mocy zainstalowanej do 2MW.
- Natomiast odbiorcy energii dostarczanej linią bezpośrednią zostali obciążeni opłatą solidarnościową i opłatą na pokrycie kosztów utrzymania systemowych standardów jakości i niezawodności bieżących dostaw energii elektrycznej. >> [art. 7aa ust. 4 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm.)]

Rozszerzenie cable pooling

- Usunięcie obowiązku przyłączenia instalacji współdzielących przyłącze (hybrydowa instalacja OZE) do tej samej sieci, jak i limit napięcia znamionowego tej sieci do 110 kV.
- Usunięcie ograniczenia w lokalizacji hybrydowej instalacji OZE do obszaru jednego powiatu albo pięciu graniczących ze sobą gmin.
- Wprowadzenie obowiązku instalacji magazynu energii w ramach hybrydowej instalacji OZE.
- Wprowadzenie regulacji dotyczących przekroczenia mocy przyłączeniowej określonej dla danego punktu przyłączenia – wówczas operator sieci pobiera opłatę za przekroczenie mocy przyłączeniowej przez wytwórcę, w wysokości odpowiadającej opłacie za nielegalny pobór energii elektrycznej względem nadmiarowej energii elektrycznej, która została przez wytwórcę wprowadzona do sieci w wyniku przekroczenia, jak i operator może wprowadzić stosowne ograniczenia. >> [art. 2 pkt 11a ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1436 ze zm.)]

Tworzenie rynku dla odnawialnego wodoru

- Wprowadzenie do ustawodawstwa definicji odnawialnego wodoru oznaczającej wodór wytworzony z OZE lub w procesie elektrolizy.
- Rozszerzenie systemu gwarancji pochodzenia o odnawialny wodór.
- Prowadzone były prace legislacyjne w zakresie umożliwienia przesyłu wodoru sieciami gazowymi poprzez zaproponowane rozwiązania w zakresie wprowadzenia operatorów wodorowych i prowadzenia działalności w zakresie wodoru – projekt dotąd nie stał się przedmiotem prac parlamentarnych. >> [art. 2 pkt 36a i art. 120 ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1436 ze zm.), projekt nr UD382]

Tworzenie rynku dla biometanu

- Wprowadzenie do ustawodawstwa definicji biometanu oznaczającej oczyszczony gaz uzyskany z biogazu, biogazu rolniczego lub wodoru odnawialnego, wprowadzany do sieci gazowej lub transportowany w postaci sprężonej albo skroplonej lub wykorzystany do tankowania pojazdów silnikowych.
- Rozszerzenie systemu gwarancji pochodzenia o biometan.
- Operator systemu dystrybucyjnego gazowego został zobowiązany do wskazania alternatywnej najbliższej lokalizacji dla instalacji biometanu w przypadku odmowy wydania warunków przyłączenia.
- Zwiększenie zakresu dopuszczalnej różnicy średniej wartości ciepła spalania paliw gazowych dla danej doby od wartości ciepła spalania paliw gazowych określonej w którymkolwiek punkcie danego obszaru z 3 proc. do 4 proc. w przypadku zatlaczania biometanu do sieci gazowych.
- Wprowadzenie systemu wsparcia instalacji biometanu o mocy zainstalowanej nie większej niż 1MW – przy czym, w Polsce szacuje się wielkoskalowy potencjał dla rozwoju biometanu. >> [art. 2 pkt 3c w zw. z art. 120 i art. 83l ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1436 ze zm.), art. 7 ust. 1e ustawy z 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm.), projekt nr 1090]

Rozwój energetyki rozproszonej i obywatelskiej

- Wprowadzenie obowiązku udziału w porozumieniu w ramach klastra energii co najmniej jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub spółki kapitałowej utworzonej przez JST z siedzibą na terenie klastra energii lub spółki kapitałowej, której udział w kapitale zakładowym w/w spółki jest większy niż 50% lub przekracza 50% liczby udziałów lub akcji.

- Umożliwienie tworzenia obywatelskich społeczności energetycznych, uprawnionych do działania w zakresie: wytwarzania, dystrybucji, sprzedaży, obrotu, agregacji, magazynowania energii, realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, świadczenia innych usług energetycznych (w tym usług elastyczności) lub wytwarzania, zużywania, magazynowania lub sprzedaży biogazu, biogazu rolniczego, biomasy i biomasy pochodzenia rolniczego – celem społeczności jest zapewnienie korzyści środowiskowych, gospodarczych lub społecznych dla swoich członków, udziałowców lub wspólników lub obszarów lokalnych, na których prowadzi działalność. >> [art. 2 pkt 15a ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1436 ze zm.) i art. 3 pkt 13f ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm.)]

Wyzwania w polskiej energetyce na 2024 rok

Powyżej nakreślone regulacje prawne wdrożone dla polskiego systemu energetycznego to tylko część przyjętych zmian legislacyjnych w mijającym roku. Skuteczność nowych rozwiązań będziemy sprawdzać już w nowym, 2024 r.

Jednak rozpoczęte w 2023 r. prace legislacyjne w wielu obszarach nie zostały zakończone.

Wyzwaniem wciąż pozostaje powrót do rynkowych zasad funkcjonowania rynku energii, gazu i ciepła. Przyjęta nowelizacja ustaw szczególnych dla w/w rynków, wydużająca obowiązywanie maksymalnych cen energii do 30 czerwca 2024 r. powinna być rozwiązaniem przejściowym, w tym w szczególności nie uniemożliwiając rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce.

Z kolei branża wiatrowa wyczekuje liberalizacji ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Projekt nowelizacji został zgłoszony w listopadzie, ale ostatecznie nie został przyjęty przez ustawodawcę i prawdopodobnie będzie przedmiotem odrębnego procesu legislacyjnego.

Pozytywnym skutkiem projektu jest powrót do debaty nad akceptowalnymi społecznie zasadami lokalizacji lądowych elektrowni wiatrowych. Zaproponowane w w/w projekcie przyjęcie minimalnej dopuszczalnej odległości na poziomie 300 m w przypadku elektrowni wiatrowej o najniższym poziomie hałasu będzie przedmiotem dalszych konsultacji.

Wyzwań stojących przed polską energetyką jest znacznie więcej.

Oczekiwana jest w aktualizacja PEP2040, zgodnie z kierunkiem prawodawczym UE, m.in.: zwiększenie ambicji w zakresie udziału poszczególnych OZE w miksie energetycznym, przyspieszenie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej i energetyki jądrowej, określenie planu wygaszania lub przekształcania elektrowni wysokoemisyjnych, przyspieszenie modernizacji sieci elektroenergetycznych celem zwiększenia ich przepustowości. Jeśli postrzegamy polską transformację energetyczną jako konieczność dla ochrony planety i pobudzenia gospodarki, powyższe cele nie powinny być tylko życzeniami. Zdążmy jeszcze przed końcem odchodzącego roku zaplanować energetyczne kamienie milowe na nadchodzący 2024 rok.

REWOLUCJA W ZAKRESIE DOTYCHCZASOWYCH ZASAD FUNKCJONOWANIA ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH (ASI)

 **KAMIL
SZCZYGIEL**

Pisaliśmy już o ustawie potocznie zwanej tzw. „warzywniakiem”, szeroko omawiając część jej najciekawszych [rozwiązań](#). Jednak, ze względu na dynamiczny rozwój sytuacji, nie poruszyliśmy obowiązujących już regulacji, które, jak się okazuje, mają negatywny wpływ na funkcjonowanie alternatywnych spółek inwestycyjnych. Sprawdzamy więc, jak pod rządami nowej ustawy funkcjonują ASI.

Czym są alternatywne spółki inwestycyjne

Alternatywne spółki inwestycyjne (ASI) to podmioty prowadzące działalność gospodarczą w formie:

- Spółki osobowej (tj. spółki komandytowej albo spółki komandytowo-akcyjnej, w której jedynym komplementariuszem jest spółka kapitałowa, w tym spółka europejska) lub
- Spółek kapitałowych (tj. spółki z o.o., spółki akcyjnej, w tym także spółki europejskiej)

Istotą ASI jest pozyskiwanie środków od co najmniej kilku inwestorów, którzy uznają że w ten sposób uzyskają lepszy zwrot z inwestycji niż mieliby to robić samodzielnie. ASI pobiera od inwestora opłatę za administrowanie powierzonymi przez niego funduszami, a gdy wypracuje zysk, także prowizję (ang. carried interests).

Biorąc pod uwagę kontekst prawny, ASI to nadal profesjonalne fundusze inwestycyjne, na które jednak ustawodawca nakłada nieco mniej surowe obowiązki, co sprawia, że prowadzenie działalności inwestycyjnej w tej formie jest bardziej elastyczne.

Warzywniak – optakane skutki nowelizacji dla alternatywnych spółek inwestycyjnych

Podczas uchwalania „warzywniaka” ustawodawca wprowadził z jednej strony drobne, zaś z drugiej dość istotne zmiany w przepisach dotyczących funduszy inwestycyjnych i zarządzania alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, które okazały się mieć optakane skutki zarówno dla funkcjonowania ASI, polskiego rynku kapitałowego, jak i samych instytucji, które go tworzą.

Warto przy tym przypomnieć, że zaufanie inwestorów do rodzimego rynku kapitałowego było nadszarpnięte jeszcze przed przyjęciem tych zmian, a nowe przepisy wcale nie poprawiły tej sytuacji.

Warzywniak – kluczowe zmiany w funkcjonowaniu ASI

Najważniejszą zmianę przynosi znowelizowany artykuł 70k ustawy, określający minimalny wkład klienta profesjonalnego do alternatywnej spółki inwestycyjnej. Od 29 września br. kwota ta powinna wynosić co najmniej równowartość 60.000 euro, określonej na podstawie średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień wniesienia wkładu lub udziału do spółki.

Problem polega na tym, że ustawodawca doprowadził do sytuacji, w której przepisy regulujące funkcjonowanie ASI są sprzeczne z Regulaminem Giełdy (tj. rynku głównego GPW) oraz Regulaminem Alternatywnego Systemu Obrotu (tj. rynku NewConnect), stanowiącymi, że warunkiem dopuszczenia akcji spółki do udziału w rynku jest brak ograniczeń w ich obrocie. Mając na uwadze fakt, iż obecnie na obu parkietach zarejestrowano dziewięć ASI, GPW była zmuszona dokonać szczegółowej analizy nowych przepisów i podjąć stosowne, a jednocześnie zgodne z powszechnie obowiązującym prawem kroki.

Problem z ASI i reakcja Giełdy Papierów Wartościowych

Bezpośrednio przed wejściem w życie nowelizacji ustawy o funduszach inwestycyjnych GPW była zmuszona dokonać interwencji i rozważyć trzy rozwiązania:

- Zawieszenie obrotu akcjami ASI do czasu „reliberalizacji” obecnie obowiązujących przepisów w tym zakresie.
- Całkowite wykluczenie akcji ASI zarówno z rynku głównego GPW, jak i NewConnect.
- Dalszą obsługę transakcji, które na gruncie obowiązujących przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych mogą zostać unieważnione wyrokami sądów powszechnych.

Ostatecznie Zarząd GPW opowiedział się za pierwszym z tych wariantów, działając wbrew postanowieniom przyjętych regulaminów.

Reakcja JR Holding ASI S.A.

Na reakcję podmiotów dotkniętych niekorzystnymi zmianami ustawy o funduszach inwestycyjnych nie trzeba było długo czekać. Już następnego dnia JR Holding ASI S.A. opublikował komunikat o tym, że główny akcjonariusz oraz prezes zarządu spółki January Ciszewski podjął działania mające przywrócić możliwość dalszego obrotu akcjami spółki na NewConnect. O szczegółach poinformowano dopiero w kolejnym komunikacie, dwa tygodnie później.

Pomysł JRH w celu wznowienia obrotu akcjami na NewConnect

January Ciszewski wniósł do spółki Onvestor ASI (w której jest jedynym udziałowcem) posiadane przez siebie 23.450.000 akcje JRH, jako wkład niepieniężny na pokrycie nowo wyemitowanych udziałów w kapitale zakładowym Onvestora.

W wyniku tej transakcji Onvestor posiada ponad 53 proc. udziału w kapitale zakładowym oraz głosach na walnym zgromadzeniu JRH, przez co nie znajdują do niego zastosowania przepisy art. 70k ust. 3-6 ustawy (a więc dodane poprzez nowelizację przepisy wprowadzające kłopotliwe dla ASI ograniczenia w obrocie giełdowym).

Wskutek spełnienia wymogów ustawowych 21 listopada 2023 roku JHR oraz GPW zawarły obustronne porozumienie, przywracające obrót akcjami JHR na NewConnect od 6 grudnia 2023 roku. Istnieje zatem wysokie prawdopodobieństwo, że do momentu przyjęcia korzystnych dla funkcjonowania ASI zmian prawnych pozostałe ASI zawrą podobne porozumienia.

Legislacyjny pat decyzyjny ws. ASI

W związku z zakończeniem IX kadencji Sejmu i Senatu oraz tzw. zasadą dyskontynuacji prac parlamentarnych władza ustawodawcza nie zdążyła uchwalić zmian koniecznych dla funkcjonowania ASI. Kwestią naprawy powyższych przepisów zajmie się parlament obecnej kadencji.

SPRAWIEDLIWOŚĆ ONLINE / NA ŚWIECIE JUŻ DZIAŁA, KIEDY TECHNOLOGIA W PEŁNI WESPRZE POLSKIE SĄDY

 **MATEUSZ
OSTROWSKI**

Świat wokół nas ewoluje, a nowoczesne technologie są głównym katalizatorem wszelkich zmian. Dlatego coraz więcej państw, korzystając z dostępności innowacyjnych rozwiązań, przemodelowuje sferę administracji decydując się m.in. na reformy tak wrażliwych obszarów jak np. sądownictwo. I odnoszą sukces.

Chiny chcą wzmacniać poczucie sprawiedliwości wśród obywateli – czy sądy online to dobry przykład

 **JAN
JANUKOWICZ**

Wyobraźmy sobie, że cały proces sądowy w sprawach dotyczących szeroko pojętego piractwa internetowego i handlu elektronicznego, począwszy od wniesienia pozwu, poprzez doręczenie, mediację, aż po wymianę dowodów, przygotowanie przedprocesowe, rozprawę sądową i ogłoszenie wyroku, odbywa się online.

Nie jest to oryginalna koncepcja naszych prawników. Opis pochodzi z przetłumaczonego na język polski artykułu pierwszego Postanowienia chińskiego Najwyższego Sądu Ludowego z 3 września 2018 r., które dotyczy kilku aspektów procesu sądowego w sądach internetowych.

W sierpniu 2017 roku w chińskim mieście Hangzhou, utworzono pierwszy na świecie sąd internetowy. Kolejne dwa powstały rok później w Pekinie oraz Guangzhou. Opisane powyżej postanowienie miało szczegółowo regulować działalność tych organów.

Jakimi sprawami zajmują się sądy internetowe? Byłyby to przede wszystkim spory:

- Wynikające z podpisania lub wykonania umowy na zakupy online za pośrednictwem platformy e-commerce.

- Dotyczące umów pożyczek finansowych i małych umów kredytowych, które zostały podpisane i wykonane w Internecie.
- Będące efektem z publikacji lub rozpowszechniania praw autorskich lub praw pokrewnych utworów w Internecie.
- Wynikające z naruszenia dóbr osobistych i interesów innych osób, takich jak prawa osobiste i prawa własności.

Był to zaledwie początek.

W praktyce Chiny przeprowadziły bowiem kompleksową modernizację procesów technologicznych, zarówno w sądach tradycyjnych, jak i internetowych. Cała ta rewolucja nosi nazwę "inteligentnego budynku sądu" (jianshe zhihui fayuan 建设智慧法院), a jej celem jest wzmocnienie poczucia sprawiedliwości wśród obywateli Chin.

Czy Polska nadąga za Chinami w technologicznym rozwoju sądownictwa

Warto zwrócić uwagę na przepisy z 7 lipca 2023 r. (o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw), która wprowadziła nowe brzmienie art. 151 §2 k.p.c.

Według nowego prawa przewodniczący sądu może zarządzić posiedzenie jawne przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiając jego przeprowadzenie na odległość. Takie zmiany przyczyniają się do rozwoju technologicznego w postępowaniach sądowych.

Kolejnym przejawem rewolucji technologicznej może być wprowadzenie e-Doręczeń. To pośredni, ale pozytywny efekt ustawy związanej z pandemią COVID-19, zwłaszcza części dotyczącej doręczania pism za pośrednictwem portalu informacyjnego.

Adres poczty elektronicznej stał się nieodzownym elementem każdego pisma, dlatego ustawodawca postanowił pójść o krok dalej, wprowadzając e-Doręczenia. Spotkało się to z aprobatą samorządów adwokackich i radcowskich, które już teraz podnoszą postulaty dwustronnej elektronicznej komunikacji. Niestety, obowiązkowe e-Doręczenia dla sądów, trybunałów czy prokuratorów zostaną w pełni wprowadzone dopiero od 1 października 2029 roku.

Powyższe modyfikacje stanowią jedynie przykłady zmian, które wprowadził polski legislator. Niemniej jednak, choć jesteśmy daleko od chińskiego systemu sądownictwa, przeniesienie tamtejszej reformy do polskich realiów mogłoby przynieść szereg korzyści, takich jak:

- Poprawa efektywności procesów
- Ułatwiona archiwizacja
- Nadzór nad przepływem korespondencji
- Łatwiejsza weryfikacja terminów
- Usprawniony dostęp do sądownictwa
- Zautomatyzowane wykonywanie wybranych czynności

Przykłady dobrych praktyk już mamy, potrzeba nieco odwagi, by zacząć wdrażać je w życie. Prędzej czy później jesteśmy na nie, po prostu, skazani.

KLUCZOWE ZMIANY KODEKSU SPÓŁEK HANDLOWYCH W ZAKRESIE TRANSGRANICZNYCH PROCESÓW TRANSFORMACYJNYCH I REORGANIZACYJNYCH SPÓŁEK

 **PATRYCJA
WAKULUK**

15 września br. weszła w życie nowelizacja Kodeksu Spółek Handlowych, mająca ułatwić polskim spółkom prowadzenie działalności na jednolitym rynku europejskim. Podstawowe kierunki zmian zostały już przez nas omówione, jednakże warto dokładniej przyjrzeć się ostatecznemu kształtowi obowiązujących już regulacji.

 **KAMIL
SZCZYGIEŁ**

Obowiązek wprowadzenia zmian do przepisów krajowych w związku z implementacją prawa unijnego, ale nie tylko...

Oprócz konieczności implementacji do polskiego porządku prawnego przepisów unijnych, nowelizacja przepisów krajowych była podyktowana również obowiązkiem respektowania przez Polskę konkretnego orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W sprawie o sygnaturze akt C-106/16 Polbud Wykonawstwo wynika, iż zakres zasady swobody przedsiębiorczości, o której mowa w art. 49 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawiera w sobie również obowiązek zagwarantowania przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółek możliwości przeniesienia siedziby z jednego państwa członkowskiego do innego, bez konieczności przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

Oprócz implementacji unijnych regulacji w zakresie podziałów i przekształceń transgranicznych zostały wprowadzone znaczące zmiany w przepisach krajowych, które mają na celu uproszczenie szeregu mechanizmów przy równoczesnym zwiększeniu ochrony podmiotów podlegających procesom transformacyjnym czy reorganizacyjnym, a także zwiększenie ich konkurencyjności na rynku europejskim.

ZAKRES ZMIAN

Rozszerzenie zdolności łączeniowej oraz przyznanie zdolności podziałowej spółce komandytowo-akcyjnej

Nowelizacja wprowadza rozwiązania, które mają umożliwić lub zwiększyć uprawnienia spółek komandytowo-akcyjnych do udziału w procesach reorganizacyjnych.

Nowe przepisy rozszerzyły zdolność łączeniową spółki komandytowo-akcyjnej.

W związku z tym, w świetle obowiązujących już przepisów SKA, jako jedyny rodzaj spółek osobowych mogą mieć status podmiotów przejmujących lub nowo zawiązanych.

Z kolei, w zakresie podziału podmiotów, ustawodawca rozszerzył katalog spółek, które mogą mieć status podmiotu dzielonego. Do tej pory taką pozycję mogły mieć tylko spółki kapitałowe.

Obecnie uprawnienie to przysługuje także spółce komandytowo-akcyjnej.

Transgraniczne podziały i przekształcenia spółek kapitałowych oraz spółki komandytowo-akcyjnej

Rewolucją, którą wprowadziła nowelizacja KSH jest także możliwość transgranicznego podziału spółek kapitałowych oraz spółki komandytowo-akcyjnej. Dodane przepisy odsyłają do bezpośredniego stosowania przepisów ogólnych dotyczących podziałów spółek.

Ustawodawca stworzył także możliwość tzw. przekształcenia transgranicznego.

Wprowadzenie takiego rozwiązania spowodowało, że obecnie zarówno spółki kapitałowe, jak i spółki komandytowo-akcyjne będą mogły zostać przekształcone w jedną ze spółek istniejących w świetle porządków prawnych pozostałych państw członkowskich UE lub państw-stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (jednak pod warunkiem, że siedziba, zarząd główny lub główny zakład jest zlokalizowany na terenie UE lub państwa-strony umowy o EOG).

Dozwolone formy prawne podmiotów dla spółek przekształcanych zostały wymienione w [Załączniku II](#) do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z 14 czerwca 2017 r. Co więcej, w realiach omawianych zmian przeniesienie siedziby spółki z państwa członkowskiego, w których pierwotnie prowadzono działalność gospodarczą do innego państwa członkowskiego nie wymaga przeprowadzenia likwidacji spółki w tym pierwszym.

Stworzenie nowych możliwości w zakresie uproszczonego postępowania łączenia się spółek

Kolejną kluczową zmianą jest wprowadzenie do obrotu prawnego nowej, uproszczonej formy postępowania łączeniowego tj. bez obowiązku przeprowadzenia procedury podwyższenia kapitału zakładowego i emisji nowych akcji.

Taki proces może zostać przeprowadzony w przypadku spełnienia jednej z dwóch przesłanek, tj.:

- Gdy jeden wspólnik posiada bezpośrednio lub pośrednio wszystkie udziały lub akcje w łączących się spółkach, albo
- Gdy wspólnicy łączących się spółek posiadają udziały lub akcje w tej samej proporcji we wszystkich łączących się spółkach
- Podział przez wyodrębnienie – nowa instytucja w polskim prawie spółek

Aktualizacji uległ także katalog procesów podziałów spółek o nowy, nieznan dotąd krajowemu porządkowi prawnemu podział przez wyodrębnienie, który polega na przeniesieniu części majątku spółki dzielonej na istniejącą lub nowo zawiązaną spółkę, a udziały lub akcje w spółce przejmującej lub nowo zawiązanej obejmuje spółka dzielona, nie jej wspólnicy lub akcjonariusze, tak jak ma to miejsce w przypadku podziału przez wydzielenie.

Należy podkreślić, że nowy rodzaj podziału znajdzie zastosowanie zarówno do transakcji o charakterze krajowym, jak i transgranicznym.

Wstępna ocena nowelizacji

Pomimo krótkiego okresu obowiązywania zmian, nie sposób nie zgodzić się z tezą, że omawiane regulacje zwiększą atrakcyjność rodzimego rynku dla przedsiębiorców zagranicznych będących częścią jednolitego rynku europejskiego. A to może przelożyć się na pożądane zwiększenie inwestycji zagranicznych w Polsce. Jednak na ostateczny efekt przyjętych nowelizacji przyjdzie nam jeszcze poczekać.

NAJNOWSZE I PLANOWANE ZMIANY W PRAWIE PRACY

 ANNA
GWIAZDA

 ANGELIKA
STAŃKO

Po kwietniowych nowelizacjach, do polskiego porządku prawnego wprowadzono kilka istotnych zmian, które mogą okazać się szczególnie interesujące z perspektywy pracodawców.

Wzrost płacy minimalnej, wzmocnienie pozycji pracownika w sporach z pracodawcą, wyższy limit zwolnienia ze składek ZUS czy zmiany w zasadach zatrudniania młodocianych to tylko niektóre z tych zmian. Sprawdzamy, na co powinni szykować się pracodawcy w pierwszych miesiącach nowego, 2024 roku.

Wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę

1 lipca 2023 r. – po raz drugi w tym roku – wzrosła stawka minimalnego wynagrodzenia za pracę do kwoty 3.600 PLN (23,50 zł za godzinę).

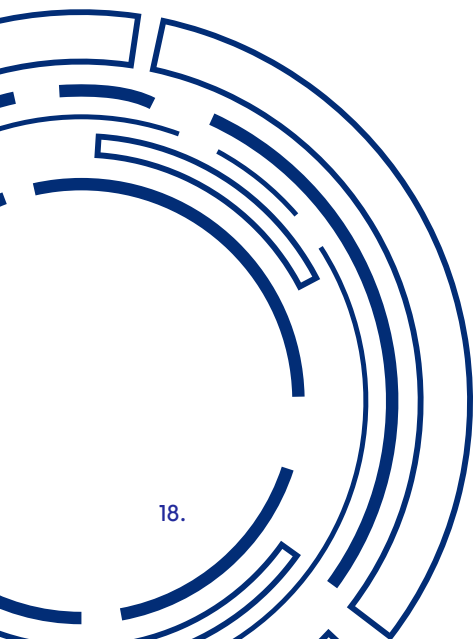
Pracodawcy muszą się jednak liczyć z kolejnymi podwyżkami. Rozporządzenie^[1] zakłada, że płaca minimalna w 2024 r. będzie wzrastała dwustopniowo i wyniesie:

- od 1 stycznia 2024 r. – 4.242 zł
- od 1 lipca 2024 r. – 4.300 zł

Zaś wysokość minimalnej stawki godzinowej będzie wynosić:

- od 1 stycznia 2024 r. – 27,70 zł
- od 1 lipca 2024 r. – 28,10 zł

Minimalne wynagrodzenie to bardzo istotna zmienna, która bezpośrednio wpływa na wysokość innych kosztów, do wyplaty których zobowiązani są pracodawcy.

Wzrost płacy minimalnej wpłynie na następujące świadczenia:

- Zwiększenie dodatku za pracę w porze nocnej, w okresie styczeń-kwiecień 2024 r. będzie to 5,05 zł za godzinę
- Odszkodowanie dla pracownika za naruszenie równego traktowania w zatrudnieniu lub mobbing nie będzie mogło być niższe od kwoty 4.242 zł, a od lipca 2024 r. od kwoty 4.300 zł
- Maksymalna wysokość odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników do 30 czerwca 2024 r. nie może być wyższa niż 63.630 zł, a od 1 lipca 64.500 zł
- Wzrosnie kwota wolna od potrąceń
- Wzrosnie minimalna podstawa wymiaru zasiłku – na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa do kwoty 3.660,42 zł

Istotne zmiany dotyczące procesów pracowniczych

22 września weszły w życie przepisy, które sprawiły, że wzrosła pozycja pracowników w sporach z pracodawcą.

Dzisiaj, w sprawach o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę lub przywrócenie do pracy sąd nakłada na pracodawców zobowiązanie do dalszego zatrudniania pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Pracownicy szczególnie chronieni mogą złożyć taki wniosek w toku całego postępowania, a więc również w momencie złożenia pozwu. Pozostali pracownicy takie uprawnienie mogą uzyskać razem z wyrokiem sądu I instancji.

To nie wszystkie zmiany, które wpływają na znaczne poprawienie sytuacji pracowników – zmieniły się również zasady ponoszenia opłat sądowych od pozwu.

Od 28 września 2023 r. pracownik będzie mógł pozwać pracodawcę o dowolną kwotę bez konieczności poniesienia jakiegokolwiek opłaty. Dotychczas z takiego zwolnienia korzystały pozwy, w których żądanie nie przewyższało kwoty 50.000 PLN.

Powyższe zmiany mogą istotnie wpłynąć na bieżącą działalność pracodawców.

Po pierwsze, z uwagi na brak konieczności poniesienia opłaty początkowej, można spodziewać się większej niż dotychczas liczby pozwów przeciwko pracodawcom, w tym pozwów obejmujących wyższe niż dotąd roszczenia. Po drugie, pracodawcy powinni jeszcze bardziej szczegółowo sporządzać oświadczenia o wypowiedzeniu, w szczególności dla pracowników chronionych, aby sąd już na etapie analizy sprawy i wniesionego pozwu doszedł do wniosku, że roszczenie jest bezzasadne, co jest jedyną przesłanką umożliwiającą odmowę udzielenia zabezpieczenia.

Wyższy limit zwolnienia ze składek ZUS

Od 1 września 2023 r. obowiązuje podwyższona kwota wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wartości posiłków dla pracowników finansowanych przez pracodawcę, bez prawa do ekwiwalentu z tego tytułu. Dotychczas było to 300 zł, dzisiaj jest to 450 zł.

Jednocześnie z podstawy wymiaru składek wyłączone zostały również kupony, talony, bony żywieniowe i karty przedpłacone.

Zmiany w zakresie zatrudniania młodocianych

Wraz z początkiem nowego roku szkolonego, pojawiły się liczne zmiany w zakresie zatrudniania młodocianych.

Wzrosły bowiem wskaźniki będące podstawą obliczania wynagrodzenia dla młodocianych, które od 1 września 2023 r. wynosi:

- W pierwszym roku nauki lub klasie I branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokształcanie teoretyczne w tej szkole – nie mniej niż 560,46 zł (nie mniej niż 8 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, wcześniej nie mniej niż 5 proc.)
- W drugim roku nauki lub klasie II branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokształcanie teoretyczne w tej szkole, będzie to kwota nie mniejsza niż 630,52 zł (nie mniej niż 9 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, wcześniej nie mniej niż 6 proc.);
- W trzecim roku nauki lub klasie III branżowej szkoły I stopnia w przypadku młodocianego realizującego dokształcanie teoretyczne w tej szkole, nie mniej niż 700,58 zł (nie mniej niż 10 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, wcześniej nie mniej niż 7 proc.).

Należy pamiętać, że podwyżka obejmuje wszystkich młodocianych, w tym osoby zatrudnione przed 1 września 2023 r.

Zmieniło się również Rozporządzenie dotyczące wykazu prac wzbronionych młodocianym, co może się wiązać z koniecznością aktualizacji przepisów wewnętrznych (np. regulaminu pracy).

Zmiany dotyczące prawa imigracyjnego

W związku z aferą wizową Ministerstwo Spraw Zagranicznych poinformowało o decyzji wypowiedzenia umów zewnętrznym firmom outsourcingowym, które wspierały proces wnioskowania o polską wizę.

MSZ planuje otwarcie własnej sieci punktów przyjmowania aplikacji wizowych z wykorzystaniem własnej infrastruktury.

Obecnie aplikacje wizowe można składać w Urzędach Konsularnych RP po uprzednim umówieniu wizyty w systemie e-konsulat. W niektórych krajach w dalszym ciągu będzie możliwość korzystania z punktów przyjmowania wniosków tzw. centrum wizowego. Poniżej lista wybranych krajów oraz sposób składania aplikacji wizowej:

- Japonia – właściwy terytorialnie urząd konsularny RP
- Chiny – właściwy terytorialnie urząd konsularny RP
- Wielka Brytania – Wydział Konsularny i Polonii Ambasady RP w Londynie
- Indie – Ambasada RP w Nowym Delhi / Konsulat Generalny RP w Mumbaju (w zależności od stanu, którego obywatelem lub rezydentem jest wnioskujący)
- Białoruś – Punkt Przyjmowania Wniosków Wizowych

Przedłużenie terminu obowiązywania ochrony czasowej na terytorium RP w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie

Zgodnie z aktualnym brzmieniem ustawy z 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa obywatele Ukrainy (oraz niektórzy członkowie ich rodzin), którzy od 24 lutego 2022 r. z powodu wojny przybywali do naszego kraju mogą legalnie przebywać tu, w ramach ochrony czasowej, do 4 marca 2024r.

Oznacza to, że obywatele Ukrainy mogą przebywać w Polsce bez ważnej wizy lub innego dokumentu pobytowego i mogą podejmować zatrudnienie bez dodatkowych zezwoleń na pracę.

Zgodnie z zaleceniami Rady UE termin ten ma ulec wydłużeniu do 4 marca 2025r.

BHP – zmiany dot. stanowiska wyposażonego w monitory ekranowe

2 listopada br. opublikowano Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 18 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe (Dz.U. 2023 poz. 2367).

Najważniejsze zmiany dotyczą monitorów ekranowych, krzesel oraz obowiązku zapewnienia okularów lub szkieł kontaktowych.

Zmianie uległa również definicja stanowiska pracy, jako przestrzeni wraz z wyposażeniem podstawowym, w tym monitorem ekranowym, klawiaturą, myszą lub innymi urządzeniami wejściowymi, oprogramowaniem z interfejsem dla użytkownika, krzesłem i stołem oraz z opcjonalnym wyposażeniem dodatkowym w postaci stacji dysków, drukarki, skanera, uchwytu na dokumenty i podnóżka.

Dla wielu pracodawców nowa definicja „stanowiska pracy” może oznaczać dodatkowe koszty związane z zakupem brakującego wyposażenia.

Rozporządzenie reguluje minimalne wymagania BHP i ergonomii, jakie powinny spełniać stanowiska pracy wyposażone w monitory ekranowe.

To m.in. obowiązek doposażenia pracowników pracujących przy laptopach (czy innych przenośnych urządzeniach), przez co najmniej połowę dobowego wymiaru czasu pracy.

Pracodawca będzie musiał wyposażyć stanowiska pracy tych pracowników w monitor stacjonarny lub (alternatywnie) podstawkę zapewniającą takie ustawienie ekranu, aby jego górna krawędź znajdowała się na wysokości oczu, w dodatkową klawiaturę i mysz. Powyższe wymagania dotyczą nie tylko pracowników stacjonarnych, ale również pracowników zdalnych.

Rozporządzenie wprowadza również inne zmiany w zakresie stanowiska pracy tj.:

- Monitor nie musi być ustawiony pod wymaganym kątem nachylenia, wystarczy, że będzie zapewniał pozycję nie obciążającą ruchów głowy i szyi
- Krzesło pracownika musi mieć regulowany podłokietnik
- Obowiązek sfinansowania zakupu – nie tylko okularów korekcyjnych – ale także szkieł kontaktowych, jeśli te właśnie zostaną pracownikowi zalecone przez lekarza profilaktyka.

Jednocześnie ustawodawca pozostawił wolność pracodawcy w zakresie ustalenia częstotliwości dofinansowywania okularów/szkieł kontaktowych czy kwoty dofinansowania. W praktyce oznacza to, że powyższe regulacje powinny zostać ustalone przez pracodawcę w wewnętrznych regulaminach (np. w regulaminie pracy).

Rozporządzenie obowiązuje od 17 listopada 2023 roku. W stosunku do stanowisk pracy z monitorami ekranowymi utworzonych przed wejściem w życie Rozporządzenia pracodawca ma 6 miesięcy na dostosowanie się do nowych regulacji. Termin ten upłyne 17 maja 2024 roku.

Czego możemy się spodziewać w przyszłości

Poza powyższymi zmianami, pracodawcy powinni mieć na względzie liczne projekty ustaw, rozporządzeń i aktów prawa unijnego, które będą bezpośrednio oddziaływać na zasady zatrudniania w Polsce.

Do najważniejszych projektów należy zaliczyć:

Ustawę o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa (sygnalistów)

Trwają prace nad projektem ustawy o sygnalistach, która powinna obowiązywać od prawie trzech lat. Aktualnie projekt jest po opiniach Komisji Prawniczej i w aktualnym projekcie, zakłada m.in.:

- Obowiązek ustalenia wewnętrznej procedury zgłoszeń przez podmioty zatrudniające ponad 50 osób (dla przedsiębiorstw zatrudniających mniej osób ustalenie procedury będzie dobrowolne)
- Zasady przyjmowania i rozpatrywania ewentualnych zgłoszeń, w tym okres przechowywania danych i sposób zabezpieczenia ich poufności
- Sankcje za naruszenie obowiązków ustawowych

Wejście w życie ustawy będzie skutkowało obowiązkiem wprowadzenia nowej procedury i uruchomienia licznych mechanizmów w samej organizacji, ustawa bowiem wymaga ustalenia procedur na poziomie lokalnym. Istotne jest również to, że procedura będzie musiała zostać skonsultowana z zakładową organizacją związkową, a w przypadku jej braku, z przedstawicielami pracowników.

Dyrektywę dot. równości płac

W maju weszła w życie unijna dyrektywa, która wprowadza liczne mechanizmy przeciwdziałające dyskryminacji płacowej ze względu na płeć, a także eliminujące lukę płacową pomiędzy kobietami i mężczyznami. Więcej można przeczytać o tym w naszym [artykule](#).

Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych

Platformy internetowe stają się miejscem pracy dla wielu osób, dlatego tym tematem postanowiła się zająć Unia Europejska. Dyrektywa przewiduje m.in.: definicję platformy internetowej i domniemanie istnienia stosunku pracy w przypadkach określonych w ustawie. Nadal jest opracowywana i nie jest znany jest jej ostateczny kształt, który będzie musiał być wprowadzony do polskiego porządku prawnego w drodze stosownej ustawy.

Ustawę o sporach zbiorowych

Trwają prace nad nową ustawą o sporach zbiorowych. Projekt zakłada odejście od enumeratywnego określenia przedmiotu sporu zbiorowego: ustawa będzie określać zasady wszczęcia, prowadzenia i zakończenia sporu zbiorowego pracy.

Pozytywnie ocenić należy określenie maksymalnego czasu trwania sporu (9 miesięcy z możliwością przedłużenia o kolejne 3 miesiące), który musi zostać zakończony opracowaniem odpowiednich dokumentów lub po jego upływie wygaśnięciem z mocy prawa.

Prawdopodobnie zostanie wprowadzony nowy katalog czynów karalnych – projekt przewiduje karę grzywny lub ograniczenia wolności, m.in. za niepodejmowanie rokowań, uniemożliwianie przeprowadzenia głosowania, zabranianie wzięcia udziału w strajku lub innej akcji protestacyjnej.

[1] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r. (Dz. U. poz. 1893).

CZY KSEF BĘDZIE WYZWANIEM CZY WSPARCIEM DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

 JAKUB
DITTMER

Dlatego po wprowadzeniu Jednolitego Pliku Kontrolnego (JPK), nadchodzi czas na kolejny skok w przyszłość – Krajowy System e-Faktur (KSeF). Sprawdzamy, czy KSeF będzie wyzwaniem, czy jednak pomocą dla przedsiębiorców, przyglądamy się zarówno wadom, jak i zaletom nowego systemu.

Rewolucja podatkowa – Jednolity Plik Kontrolny i Krajowy System e-Faktur

 JAN
JANUKOWICZ

Ustawodawca już dawno zdawał sobie sprawę, że tradycyjne metody poboru podatków nie nadążają za tempem rozwoju. Wprowadzenie JPK było więc jednym z pierwszych naturalnych kroków w kierunku usprawnienia i zautomatyzowania procesów ewidencjonowania zdarzeń podatkowych, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesu skarbu państwa. Nie poprzestano jednak na jednolitym pliku kontrolnym. Kolejnym ma być wprowadzenie KSeFu.

Krajowy System e-Faktur to platforma informatyczna, która umożliwia podatnikom generowanie i udostępnianie ustrukturyzowanych faktur. A te już wkrótce staną się podstawowym i obowiązkowym sposobem na udokumentowanie transakcji.

Obecnie bowiem podatnicy mogą fakultatywnie używać KSeFu. Zachęcamy do skorzystania z tej możliwości, gdyż w naszej ocenie pozwoli to zminimalizować ryzyko przyszłych błędów. Poczynając od 1 lipca 2024 roku, korzystanie z Krajowego Systemu e-Faktur stanie się bowiem obligatoryjne.

Podmioty, które będą obligatoryjnie korzystały z KSeF to:

- Przedsiębiorcy zarejestrowani jako czynni podatnicy podatku VAT
- Przedsiębiorcy zwolnieni z podatku VAT
- Podatnicy zidentyfikowani do szczególnej procedury unijnej OSS, posiadający polski identyfikator podatkowy NIP

Rozwój technologiczny w dziedzinie prawa podatkowego jest już nieunikniony. Rewolucyjne zmiany kształtują nową rzeczywistość, w której muszą odnaleźć się zarówno przedsiębiorcy, jak i organy skarbowe.

Wyzwania dla przedsiębiorców – proces fakturowania w KSeF i błędy na fakturze

Po przekazaniu projektu do systemu, faktura jest poddana procesowi walidacji, polegającej wyłącznie na sprawdzeniu technicznym. Twórcy systemu wskazują, że ten proces powinien trwać kilka sekund. Niemniej jednak, mamy świadomość, że przy dużym obciążeniu czas oczekiwania może wydłużyć się nawet do godziny.

Odrzucenie faktury przez KSeF może wynikać np. z niezgodności struktury pliku z ustalonym wzorcem. KSeF nie weryfikuje prawidłowości danych pod względem merytorycznym, takim jak np. zgodność podatku VAT. W przypadku wystąpienia błędów, konieczne będzie więc wystawienie faktury korygującej. Jednak problem przejawia się w przypadku „drobnych” błędów. W KSeF nie występuje bowiem możliwość wystawienia noty korygującej.

Dotychczas, w niektórych sytuacjach notę korygującą wystawić mógł nabywca faktury. Nie wymagała ona zaksięgowania i dotyczyła błędów formalnych niewpływających na prawo do odliczenia podatku VAT. Dlatego w przypadku pomyłki na fakturze ustrukturyzowanej, obligatoryjne będzie wystawienie faktury korygującej. A to będzie dodatkowym obowiązkiem dla podatników. Faktury korygujące, podobnie jak podstawowe, będą również wystawiane jako faktury ustrukturyzowane.

Dostosowanie księgowych systemów informatycznych

Wyzwaniem dla przedsiębiorców może być też konieczność dostosowania swojego systemu księgowego do Krajowego Systemu e-Faktur, przede wszystkim w zakresie nowego wzoru faktury ustrukturyzowanej, co może wiązać się z wysokimi kosztami doradztwa prawnopodatkowego oraz informatycznego.

Ministerstwo Finansów udostępnia jednak bezpłatne narzędzia umożliwiające wystawienie faktur. Alternatywą może być skorzystanie z programów oferowanych przez prywatne firmy, które często zapewniają większą dostępność i dostosowanie do indywidualnych potrzeb konkretnego przedsiębiorcy.

Zalety Krajowego Systemu e-Faktur KSeF to nie tylko wyzwania

Korzyści płynące z Krajowego Systemu e-Faktur to przede wszystkim skrócenie czasu oczekiwania na zwrot nadpłaconego VAT, z 60 do 40 dni.

Zoptymalizowany proces oraz szybsza weryfikacja uzasadnienia zwrotu VAT w urzędach skarbowych z pewnością usatysfakcjonują przedsiębiorców. Taka zmiana pozytywnie wpłynie również na płynność finansową firm.

Dodatkowym atutem jest automatyzacja procesów i zabezpieczenie transakcji. Zwiększenie prędkości wymiany danych między kontrahentami pozwoli na udostępnianie faktur odbiorcom praktycznie w czasie rzeczywistym, co przyspieszy procesy biznesowe.

Co więcej, ponieważ KSeF oferuje również usługę przechowywania e-faktur przez 10 lat, eliminuje konieczność indywidualnego archiwizowania tych dokumentów. Taka inicjatywa nie tylko ułatwia zarządzanie, ale także otwiera perspektywę znacznych oszczędności związanych z długoterminowym przechowywaniem dokumentów.

Krajowy System e-Faktur warto już dziś korzystać z tego narzędzia

Wprowadzenie KSeF przynosi korzystne zmiany, przysparzając jednocześnie całkiem sporo wyzwań. Jednym z najważniejszych może być skuteczne wdrożenie systemu w firmie. Ponadto, przedsiębiorcy będą musieli dostosować się do nowej rzeczywistości – bez not korygujących. Niemniej jednak warto dostrzegać pozytywne aspekty, takie jak skrócenie czasu oczekiwania na zwrot nadpłaconego VAT, automatyzację procesów i zwiększenie bezpieczeństwa transakcji.

Monitorujemy wszelkie informacje związane z KSeF. Bo chociaż na pełne wdrożenie systemu mamy jeszcze trochę czasu, już teraz zachęcamy do kontaktu i dostosowania swojej działalności gospodarczej do istotnych zmian podatkowych, jakie za sobą niesie.

FOLLOW US

kochanski.pl

Newsletter The Right Focus nie zawiera opinii prawnych i nie może być traktowany jako doradztwo prawne ani stanowić podstawy do podejmowania decyzji biznesowych. Każda sprawa jest inna i wymaga indywidualnej analizy. Kochański & Partners nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych tu informacji bez uprzedniej konsultacji >> kochanski@kochanski.pl

Copyright © 2023 / Kochański & Partners